

Székelly Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság

Előfizetési árak:

Egész évre 180 L., fél évre 90 L., negyedévre 45 L.

Egyes szám ára 4 L.

Felelős szerkesztő:

TOMPA LÁSZLÓ

Bulevardul

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14 szám.

Telefonszám: 34.

Megjelenik minden vasárnap.

Utak és hidak.

Rosszak. Elég volna ennek az egy szónak a folytonos hangoztatásával állandóan figyelmeztetni és vádolni, mindaddig, amíg végre valaki megszégyelné magát és tenne valamit a közlekedés érdekében. De ha még unalmasa válik is, ismételt, ki tudja: hányadikszor, meg kell irnunk, hogy az utak és hidak konok elhanyagolása most már tűrhetetlen állapotokat teremtett. Bármely irányba megy az utas, ezt kell keservesen tapasztalnia. Már Bethlenfalvánál kezdve oly rossz az út, hogy lehetetlen a lépésben való dőcögésnél gyorsabban haladni — tengely-, vagy rugó-törés nélkül. Esős időben hatalmas tavak terpeszkednek a kivájt utastest, ahol pedig ezen segíteni akarnak, azt is balkézrel teszik, mert forró nyár derekán terítik el a prizsmákat, ami csak újabb akadályt jelent addig, amíg az autók és szeke-
rek mind be nem gurítják a köveket — a sáncba.

A fenyédi Küküllő-híd összedűlőben van, s ezen úgy segítenek, hogy a rokkantabb felét fűzfa-csóvakkal zárják el, épebb felére pedig kiírják, hogy »pentru 2000 kgr.« Mintha ez a tábla megvédené a négy-ötezer kiló súlylyal utazó autóbuzst és utasait a bezuhanástól, — az államot pedig az erkölcsi és anyagi felelősségtől.

Szégyene a vármegyének, hogy Szentegyházfaluba ma már úgy utaznak az autók, hogy Szentmárton—Abásfalva — H. Keményfalva-felé mennek az Ilona-völgyön le, aki pedig Parajdra akar autózni, az Malomfalván eltér Siménfalva felé s a félvármegyét megkerülve, valahol Sikkód alatt lopja el magát Parajdra. Mert a rendes uton — amelyen pedig a királyi család is szokott nyaranként utazni — összetörik a jármű.

Ki fogja helyreállítani a régente híres jó, ma pedig szégyenletesen rossz székelyföldi utakat?

Gyöngye visszhang.

Lapunk legutóbbi számában komoly érvekkel és megtörtént esetek felsorolásával támogatott kifogást emeltünk a politikának a közigazgatásba való bevitelére. A nemzeti parasztpárt itteni félhivatalos lapja, amely magát »székelyföldi hetilapnak« nevezi, de amelynek kisebbségellenes, felforgató irányzata megcáfolja a székelységgel való érdekközösség fitogtatását, — válaszolni próbált cikkünkre. Foglalkozunk e válasszal, — ha nem is a félhivatalos minőség tulságos megbecsüléseként, hanem a közérdekű ügyre való tekintettel.

A válasz szerint a prefectus nem politizál. Pedig mi a politizálást általában nem kifogásoltuk. Kifogásunk csupán az volt, hogy a közigazgatásban ne politizáljon senki. A jegyzői áthelyezések egy részének kétségtelenül politikai alapja volt. Bűnösöket nem veszünk védelmünkbe. Aki hibás — meg kell büntetni. A magyarságnak, amely csak az erkölcsi alap megtartásával tud harcolni jogaiért, nem érdeke, hogy kebeléből olyanok kerüljenek hivatali állásokba, akik bűnösök, tehát elrugták maguk alól az erkölcsi alapot. De az igenis érdeke nemcsak a magyarságnak, hanem az összeségnek is, hogy erkölcsileg érintetlen, becsületükben nem kifogásolható és a közigazgatásban jól bevált, régi közmunkások ne helyeztessenek

át úgy, hogy a közvélemény ne találja meg az áthelyezések indokát egyébben, mint a hatalom politikai szeszélyében, vagy üldözésében, avagy éppen bosszúállásában. Vagy talán hozzájárul a prefectus ur a félhivatalos lap válaszához, melynek az az értelme, hogy még szelid vizsgálat mellett is súlyosabb büntetéseket lehetett volna kiszabni? Hogy a tizenkét magyar jegyző között egy sem akadt, amelyik becsületes és bűn nélkül való lett volna? Ez esetben miért nem ítélték ezek hivatalvesztésre? És ez esetben miért tett ígéretet a prefectus ur azoknak a jegyzőknek visszahelyezésére nézve, akiknek áthelyezése erkölcsileg nem volt indokolt? És mindenestre mi az indoka annak, hogy a tett ígéret nem volt betartható? Jogunk van ezeket az okokat ott keresni, ahol meg is találhatjuk: a politikában.

Csak politikai oka lehet a községi tanácsok lemondásra való kényszerítésének is. A tanácsokat a nép bizalma állította a faluk élére s csak egyoldalú politikai érdek követelheti azt, hogy a falu becsületes, ügyes elsőemberei helyébe olyan megjutalmazhatók, vagy éppen megjutalmazottak kerüljenek, akik nem a közügyek előbbrevitelére lennének ott alkalmasabbak, hanem csupán ezen egyoldalú politikai érdekek szolgálatára. Ott van az orosz-hegyi példa: ki meri állítani, hogy Dombi Balázs alkalmasabb és ügyesebb bíró (már t. i. a közügyek szempontjából) — mint Vass Áron? Csak hogy Vass Áron a Magyar Pártra szavazott — Dombi Balázs pedig a karikásokra. Hát ez nem politika? S ha nem politika, nem kellett volna-e Vass Áron ellen a fegyelmi vizsgálatot lejáratni és annak eredményéhez képest őt vagy elcsapni, vagy hivatalába becsületben visszahelyezni? Amit nemcsak a törvény ír elő, de amit a prefectus ur is — szintén megígért? Vagy ott van a farkaslaki példa. Nagy Domokos k. bíró (aki tudvalevőleg a karikás párt híve) megbüntette Kovács Áron és Orbán Gábor tanácsosokat (akik tudvalevőleg a Magyar Párt hívei) azon a címen, hogy a közigazgatást akadályozzák. A megyei állandó választmány a »bűnösök« felebbezése folytán megsemmisítette az ítéletet és kimondta, hogy az törvénytelen. Ilyen bírákat akarnak ültetni mind a 145 község nyakára?

A félhivatalos válasz beismeri, hogy a prefectus meglátogatta »párthiveit és személyes ismerőseit« a falvakon. Ez ellen sem tehet senki kifogást. Hiszen bár utazná be minél gyakrabban a prefectus a vármegyét és ne csak a párthivek, hanem az egész nép panasztát halgatná meg és orvosolná — pártállásra való tekintet nélkül. Ez volna a szép, politikamentes közigazgatás. Csak az a baj, hogy ezek a látogatások éppen a gyulafehérvári gyűlés előtt történtek, már pedig az elkerülhetetlen, hogy ilyen körülmények között a közvélemény ne hozza kapcsolatba e látogatásokat bizonyos politikai tervekkel. És csupán e látogatások hatása alatt következett be az, hogy a meglátogatottak — elemek Gyulafehérvárra. És miért kellett a prefectusnak e látogatásokra éppen azokat a vojnikokat magával vinnie, Réit és Dobrotát, akik köztudomás szerint a gyulafehérvári toborzót rendezték?

Benne vagyunk bizony a politikában nyakig és benne van a politika a mi közigazgatásunkban. Panaszunk jogos és alapos voltát tehát a félhivatalosban megjelent gyöngye visszhangnak nem sikerült megcáfolnia.

Kirándulásokra való szervezkedés.

A »Székely Közélet« egyik mult számában végre egy régen időszerű kérdés került a nyilvánosság elé.

Kellett s már vártuk is! Hát nem tiszta szégyen a székelységre, hogy már a szászok kezdenek arra gondolni, hogy idejönnék s felfedezik nekünk a Hargitát s beállítják a kirándulási kultuszba úgy, amint azt megérdemli.

Nagyon szívesen látjuk a kirándulási téren is vezető és példamutató szászokat, de azt mégis furcsa volna bemutatni, hogy itt mi még semmit nem tettünk e téren. Sok természetkedvelő ember van itt magában a székely anyavárosban, miért ne lehetne részvevőnk erre a mindenki előtt kedves szórakozásra.

Az igaz, hogy itt nálunk mindenben a politikát látják s talán ez tartotta vissza sok lelkes turistánkat, hogy szervezeten álljanak neki az ősi székely szenthegynek, a Hargitának a felkutatásához s a propagandacsinaláshoz! Pedig sok a tennivaló! Eredmé-

nyesen csakis az udvarhelyi központtal lehet szervezkedni.

Nézzük, csak úgy hamarjában mi mindenünk van itt kéznél!!

Ott van a hargitaligeti opálbarlang, mely egyellen az egész világon s világhírré tehetné szert! Csak ki kell takarítani s figyelmeztető táblákkal felhívni a figyelmét a Tolvajoson átmenőknek, hogy a főúttól letérve 2 km.-re, a barlang előtt 50 lépésre lehet megállni az autóval s az egész kitérés ¼ órába kerül! Fel kell hívni a kirándulók figyelmét az érdekes hargitai kráterlápokra (Odorfenyő, Lucs mejjéke). A homoródalmási barlang s a páratlan szépségű Vargyas-szurdok völgy is szervezett kultuszt érdemel meg!

A hatalmas nagy Hargita fensik (plató) s a csucok, mindmennyi változatos kirándulási helyek. Ha hozzá vesszük azt is, hogy a kirándulási utakat mindig úgy lehet megtervezni, hogy kellemes üdítő borvíz-források essenek az útra, el lehet képzelni, a mi vidékünk előnyét aszásokéval szemben! Ott van a ma már világhíres korondi aragonit, ahol szinte a szemünk

Lábra kell állítani Benedek Elek eszméjét: a Székely Népművelő Társaságot!

Hozzászólás.

• Hetek óta — amióta felvetődött — mindegyre nyugtalanít, fő ez a kérdés a fejemben. Vajjon sok más is így van-e vele, mint ahogy azt a nagyevű és nagyérdemű Elek apó eszméje igazán megérdemli? Nem lehet nagyon észrevenni, — mostanig legalább nem nagyon lehetett. Ugyanis, dacára annak, hogy (a gondolat élőszóval való elhangztatása után) Benedek Elek cikke, e lapon kívül, a Brassói Lapok még nagyobb — sok-sok ezreszámú — közönsége előtt is megjelent, maig nem tudtam észrevenni itteni figyelő helyemről a nyilvánosság előtt is megmutatózó érdeklődést, egyetlent, a Br. Lapokban megjelent hozzászólástól eltekintve. (Ha jól emlékszem, valahogy ilyenformán kezdődött az az egy is.) Ez a szembe-tűnő hiánya egy ilyen fontos ügyvel való törődésnek különös és egyszerű ésszel alig is magyarázható jelenség. Nem magyarázható ez politikai és gazdasági helyzetünk mostani szorongatott voltából, nyomottságából sem. Hiszen éppen ezek az állapotok kellene, hogy valósággal hajtsanak, ostromozzanak az utvesztőjűkből kivezető ut keresésére. Keresésére mindannak, ami ezeket az állapotokat kellemesebb, élhetőbb állapotokká varázsolhatná, jóra való képességeink teljesebb mérvű kifejthetőségét elősegítené, jelenünk javítása mellett biztosíthatná még szebb jövőnket! A Székely Népművelő Társaság pedig éppen ennek lehetne egyik leghatékonyabb eszköze, biztosítója.

Abban tehát, hogy az eszme jó és időszerű, bizonyára senkisé is kételkedik, ezt valóban vitatni sem lehet. Tűnődést és fennakadást csupán az eszme megtestesítésének elgondolása okozhat, a szervezkedés formája, a feladatkör meghatározására. E tekintetben — talán tiszteletlenség lát-
szata nélkül megállapíthatjuk — hiányos volt magának Elek apónak eszmefelvető gyönyörű felhívása is. Pedig mennyi reálisan okos utbaigazítás, bölcs tanács telhetnék erre vonatkozólag is az ő tapasztalatai gazdag tárházából, az ő örökké munkában levő agyának gondolataiból. Bár idejéből

is telnék annyi, hogy néhány sor újabb írásával az ezeken tűnődőket is megsegítené!

Mert, mint a legtöbb eszmének, főképpen ezen mulik ennek a megvalósítása is, — a reális sikeken való elindítás, utnakigazítás elhatározó mozdulatán. Mi lehetne a társaságnak kizárólag saját feladatköre, s mely tereken haladhatna más meglevő szervezeteinkkel párhuzamosan, egymást segítő munkálkodásban? Vannak dal-egyleteink, gazdaköreink, olvasóköreink, szabadideumokat rendező testületeink, — legalább részlegesen mind olyan hivatást töltve be, amelyek, érezhetőleg, benne kell, hogy legyenek a létesítendő Népművelő Társaság programjában. Sőt foglalkozott és készült foglalkozni idekapcsolódó feladattal az Orsz. Magyar Párt központja is; annak idején — éppen vármegyei tagozatunk kezdeményezésére — megindítván akcióját a szennyirodalom országos bojkottálása iránt, s ujabban támogatást nyújtván ahhoz, hogy egy kiadványsorozat induljon meg, melynek útján klasszikus magyar írók erre alkalmas művei a nép legszélesebb rétegeihez eljussanak.

Viszonyaink, s közlekedésünk nehézsége miatt, tudjuk, sok akadály van annak is, hogy egy szervezkedés által nagyobb terület le-
hessen egybefogni. Ezért, ha úgy találódnék jobbnak, csinálják meg a dolgot a hivatottak vármegyénként. Arra aztán lehetne módot találni, hogy az egyes társaságok egymással érintkezzenek, s egymás munkáját kölcsönösen kiegészítsék, támogassák!

Mindezeket s az összes tisztázandó kérdéseket a már meglevő magyar társadalmi szervezetek közötti — s talán ezek valamelyike által kezdeményezett — megbeszélésen lehetne és kellene megvitatni, s ezzel a dolognak a kezdő lökést megadni. A fontos, hogy ez minél hamarabb megtörténjék. Tapasztalhattuk, sokszor mekkora hátránya szokott lenni az utolsó percegig való halogatásnak, lekésésnek!

Székely népműves.

láltára folyik a természet állandó építő munkája. Akik a néprajzi, történelmi emlékeket szeretik felkeresni szivesebben, azok is kapnak bőszeges látni s tanulmányozni valót.

No de lépünk a cselekvés terére. Mi a teendő? Elsősorban is mindenféle tekintet nélkül meg kell alakítani a Turista egyület! Hozzáférhetővé kell tenni látnivalóinkat! Meg kell szervezni az idegenforgalmat s az ideális célok kivül szolgálatába kell állítani az akciót vidékünknek pénzhez, keresetforráshoz való juttatásával.

Aztán van sok részletkérdés, ami már a megalakult egyesület munka-programjába tartozik. Legjobb volna, ha az ötlet felvetője venné kezébe a megszervezés munkáját, akinek ismert agilitása garancia volna az ügy komolyságára is.

A kisantant tiltakozása.

A külföldi utjáról hazaérkezett magyar miniszterelnök nyilatkozott a sajtó képviselői előtt a kisantant-államok demarsára vonatkozólag. Azt mondja Bethlen István, hogy a hősök emlékével tartott beszédében nem voltak új dolgok, mert azokat ő a magyar parlamentben már azelőtt is többször elmondotta s az említett ünnepélyes alkalommal csak szónoki formába öntve ismételte azokat. Kijelentette, hogy Magyarországnak joga van ahoz, hogy a trianoni békeszerződést igazságtalanának tartsa és semmiféle demars nem kényszerítheti arra, hogy a békeszerződést igazságosnak ismerje el s az ellen békés eszközökkel ne küzdjön.

Román lapszemle.

A *Vitörul* írja június 20-iki számában: »Az, ami a legutóbbi időben az erdélyi városokban történik, komolyan kell foglalkoztassa a felelős tényezőket. A magyar propaganda szokatlan lendületet vett. Különösen a budapesti kormányzók beszédei után az erdélyi magyar propaganda nem ismer határt. Erdélyből mindenki azzal a benyomással tér vissza, hogy az országnak ezt a részét elfoglalták a magyarok. Mindenütt a városokban újból csak magyarul beszélnek. A mozifilmek mind magyar nyelvűek és a legújabb filmek is kizárólag magyar propagandával vannak tele. Például Nagyváradon a főtérén egy erős rádióhangszórót állítottak fel, amelyen át az összes budapesti illetlenségeket, rágalmakat és a magyar propagandát adják le. Vagyis Erdély városai a magyarok által elfoglalt ország benyomását keltik.«

A *Nafiumea* hirt ad arról, hogy Lampérth Géza Rothermere lordnak egy könyvet küldött, amelyben egy legenda és számtalan irredenta-vers van, az utóbbiak az angol-magyar közlekedésre vonatkoznak. A legenda szerint, amely egy kis magyar faluban keletkezett, Rothermere Kossuth Lajosnak egyik elangolosodott fia és ezért olyan nagy barátja a magyaroknak. Rothermere meghatva köszönte meg ezt a könyvet és a legenda melegsége — írja — mélyen megindította.

A csengő holnap, vasárnap, utóljára szól ebben az iskolai évben a rom. kath. főgimnázium tanulóinak. A csengő szavára még egyszer sorba állanak a diákok, templomba vonulnak, hogy amint Isten nevével kezdették az évet, úgy az Isten nevében fejezzék azt. A hálaadó Tedeum után, 11 órakor, az intézet ternatermébe vonulnak, hogy még egyszer felcsendüljön a buszszó dal ajkukon, hogy meghallgassák társaik emlékeket felújító és hálát kifejező szavatait s az igazgató viszapillantását az év történetéről. Az évszázad minden intézet életében az a mozzanat, amikor a beszámoló jelentés kapcsán képet lehet alkotni annak a szelleméről, irányáról és munkálkodásáról. Ne legyen tehát senki előtt közönséges magyar főgimnáziumunknak ez az évszázad ünnepe. Legyenek ott a szülők, legyenek ott a tanúgy barátok, mert csak így és nem hallomásból alkothatnak igazi képet az intézet munkájáról!

Az örültek házába juttatta s még ott is rágalmazza a „Hargita“ az egyik községi bírót.

Az a rendszer, amellyel a fentemlített lap a falvak ügyeibe szokott avatkozni a »népmentés«
űrügye alatt, ezuttal szomorú áldozatot követelt magának. A »Hargita«
— mint annak idején ő maga írta — külön cikket szentelt az abránfalvi bíró elleni támadásnak. A támadás főpontja az volt, hogy a bíró a község területéből egy darabot elfoglalt s hogy a jegyzőkönyvek, amikkel a bíró magát igazolni akarta, titokzatos módon eltűntek. A tényállás pedig az, hogy a község eladta a kérdéses területet, amely alig tett ki néhány négyszögletet s erre a bíró jóhiszeműen építkezett. És éppen a cserét igazoló jegyzőkönyvek tűntek el, az eltűntetés tehát csakugyan titokzatos volt, de éppen nem állott a bíró érdekében.

Az egyszerű falusi bírót annyira megviselte a rá nézve szokatlan hirlapi hajsza, hogy állandóan az építkezés körül forgó rólmlátások kezdtek üldözni, míg végre idegei felmondták a szolgálatot s a szerencsétlen ember megöregült. A dicsőszentmártoni elme-egógyógyintézetbe kellett szállítani.

A »Hargita«
azonban még e szomorú helyre is elkísérte üldözésével az élőhalottat. Legutóbbi számában, mint »letett«
bíróról emlékezik meg a szerencsétlen Benkő Istvánról, holott jól tudja, hogy a bíró, a lelki gyöttrések hatása alatt és családjának kérésére, önként mondott le tisztségéről és azt a gyanút akarja kelteni ellene, hogy nem örült meg, hanem csak »szimuláns«
— csak tettei az örültséget.

Otthon pedig hat árvagyermek és a feleség siratja az élve eltemetett családfőt...
Ezt nevezi a »Hargita«
a népért való dolgozásnak és áldozásnak.

HIREK.

Június 22.

IRODALOMTÖRTÉNETI NAPTÁR.

Június 26. Kemény Zsigmond születése. A legnagyobb, a legművészebb, de nem a legnépszerűbb regényírónk a fejedelmi családból származó Kemény Zsigmond volt. Erdély adta őt is a magyar irodalomnak. Az alsófehérmegyei Alvincen 1814. június 26-án született. Korán árvaságra jutott s az enyhei kollégiumban, ahol középiszkolai tanulmányait végezte, a könyvekben keresett vigasztalást. Tanárai közül különösen id. Szász Károly volt reá nagy hatással, aki iránt haláláig később egy kitűnő jellemrajzban róta le. Középiszkolai tanulmányai elvégzése után Kolozsvárt és Marosvásárhelyen jogi tanulmányokkal foglalkozott, a bécsi egyetemen pedig természettudományi előadásokat hallgatott. Ilyen előkészület után lépett a hírlapírói pályára. Ez irányú áldásos működését Kolozsvárt az Erdélyi Híradónál kezdte meg, majd Pesten a Pesti Hírlap munkatársa lett, az önkényuralom idején pedig a Pesti Napló szerkesztője volt s minden erejével a kiadványok előkészítésén dolgozott. A hírlapírás terén 1875. dec. 22-én bekövetkezett haláláig olyan érdemeket szerzett, hogy a hírlapírás fejedelme kitüntető címmel tisztelték meg. De nemcsak mint hírlapíró, hanem mint regényíró is legnagyobbjaink között foglalt helyet, aki a magyar regényt európai színvonalra emelte. Kévs regényit írt, de amit írt, az mindenik egy-egy remekmű. Regényeinek tárgyát legszívesebben Erdély történetéből veszi s igazi mesteri kézzel eleveníti meg a régmúlt időket. A külsőségek leírása nála nem játszik nagy szerepet, de a kormozgató eszméket annál mélyebben figyelemre méltatja. A Zord idő c. regényében a török hódoltság korába vezet s Budavár elesését beszéli el, a Rajongókban az udvarhelymegyei szombatoksnak I. Rákóczi György idejében történt üldözését rajzolja. Regényein kívül vannak irodalmi és kritikai tanulmányai, kitűnő jellemzései a két Wesselényiről, Széchenyiről s a már említett id. Szász Károlyról. A magyar lélek évezredes szenvedéseinek s a magyar tragikumnak a leghűségesebb kifejezője. Az ő tragikus életét is találóan fejezi ki az öccsétől a pusztakamarási sírkőre vésett eme mondas: »Mint a fátyka másoknak világított, önmaga pedig elhamvadott.«
Érdemeit, műveit több esztétikusunk méltatta s emléket kegyelettel őrizi a magyar közönség és az emlékére létesített marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Irodalmi társaság.

Június 28. Kriza János születése. Az unitáriusoknak 1811—1875-ig élt nagynevű püspökéről, a kiváló dalköltőről s a székely népköltés termékek hervadhatatlan érdemeit szerzett összegyűjtőjéről halála évfordulóján (márc. 26.) már megemlékeztünk.

Időjárás. A meteorológiai intézet időjárás-jelentése a mai délután 1 órakor leadott rádiójelentés szerint: Egyelőre nem állandó, tulnyomóan borult idő várható, éjjeli lehűléssel.

Magyar párti parlamenti tagok Bukarestben. *Abrudbányai Ede dr.* vármegyénk képviselője közli válaszával, hogy ügyes-bajos dolgait elintézésében Bukarestben tartózkodása alatt, július 1-től kezdődő egész héten át, készséggel áll bárkinek rendelkezésére. Feltalálható lakásán (Grand Hotel) vagy a pártirodában (Strada Transilvaniei 6. szám). — Ezzel kapcsolatban közöljük, hogy Laár Ferenc képviselő pénteken délből utazott el Bukarestbe, Sebesi szenátor pedig már napok óta ott tartózkodik.

x 3—4 középiszkolát végzett, jó családból való fiút tanulónak felvesz a Szilágyi-cukrászda.

A ref. tanítónőképző intézet növendékeinek képesítő vizsgája olyan szép eredménnyel végződött, ami az utóbbi években, a kormányok kisebbséggel ellátott iskoláinak folytán, kisebbségi iskola részéről egészen szokatlan, sőt bizonyára páratlan is. A nehéz szóbeli vizsgálatra jelentkezett 26 növendék mind átmént, sőt közülük 3 kitűnő osztályzattal vizsgázott le. Felemelő bizonyítéka nemcsak az intézet magas színvonalának, a tanítás kiválóságának hanem a növendékek példás szorgalmának, egyszerű munkateljesítményének is. El kell ismerni, hogy a vizsgálaton a kormányt képviselő Bedelean inspector és Steriopol áll. lic. igazgató korrek teárgyalogságot tanusítottak.

A hadirokkantak segélyezése céljából 29 évi, szombaton, a népjóléti minisztérium rendelete és engedélye alapján városunkban nagyszabású gyűjtést rendeznek. Remélhetőleg, városunk közönsége is a gyűjtés jelentőségéhez mért jóindulattal fogja támogatni a gyűjtőakciót.

Vass Albert és Vass Áron kiállításán az egész hét folyamán sok látogató fordult meg, hiánytalan tetszéssel gyönyörködve a kiállított művészi képekben és szobrokban, melyek közül soknak vevője került. A kiállítás holnap, vasárnap estig még látogatható s az ekkor történő bezárásra tekintettel, a kiállítók kérik a vásárlókat, hogy a megvett tárgyakat elvitetni sziveskedjenek.

Nagy zápor vonult át tegnap d. u. 6 óra tájban városunkon, Patakfalva felé, hol, mint halljuk, jégverés is volt, mely a határban súlyos károkat is okozott.

Halálozás. *Jánky Ferenc* ny. bányaintéző f. hó 17-én, 68 éves korában, rövid, de súlyos szenvedés után elhunyt városunkban. Temetése f. hó 19-én volt általános részvét mellett.

Sebestyén Jánosné Paál Anna 81 éves korában, f. hó 17-én elhunyt Zetelakán. Kiterjedt rokonság gyászolja.

Iparostanoncok munkakiállítására. Az ipartestület a tanoncok munkakiállítását f. hó 29-én és 30-án rendezi a barátok iskolájában. Felhívja a kiállításra készülő tanoncok mestereit, hogy a vizsgamunkát 27-én délután és 28-án délelőtt vagy délután a tanoncok által küldjék fel. Az érdeklődő közönség figyelmét is felhívja az ipartestület a kiállítás megtekintésére.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület az egész télen át folytatott, de tavasszal rövid időre félbemaradt »gazdanapok«
sorozatának folytatásául f. hó 9-én Agyfalva községben rendezett gazdanapot, nagy és lelkes közönség előtt, amelynek egyik eredményeként a gazdák a gyűlés végén egyhangulag kimondták a »gazdakör«
megalakítását, megválasztották annak vezetését s kimondták, hogy mindannyian tagjai lesznek a Gazdasági Egyesületnek is. Ezzel a cselekedetével Agyfalva község munkás népe ismét szép bizonyítást adta annak, hogy élni és haladni akar. (Megköszönte a tudósítás.)

Keresztes Lajos, a világhírű olimpiai birkozó-bajnok, édesanyja látogatására Parajdra érkezett, hol ismerősei és jóbarátai tiszteletére bankettet rendeztek. Szeretettel köszöntjük székely fajunknak ezt a büszkeségét s kívánjuk, hogy kellemesen töltsse el szerettei körében az itthonmaradásra szánt időt.

Multkorai közgyűlése után alig egy hónapra ismét gyűlésezett tegnap a városi »nagytanács«, — a tagok szép számmal való jelenlétében. Az elnöklő Gönczy dr. polgármester jelentésének meghallgatása és tudomásul vétele után a vármegyei tanácsnak a város f. évi költségvetésére vonatkozó amaz észrevételét tárgyalták meg, amelyben az, miniszteri óhaj következtében, azt követelte, hogy a város a rendőrlegénység egy részének fizetését saját költségvetésébe állítsa be. A tanács ezuttal is fenntartotta ismeretes álláspontját, hogy a követelésnek nem tehet eleget, mert ezt — amellet, hogy törvényes alapja sincs — nem engedheti meg a város nehéz anyagi helyzete sem. Egyhangulag elfogadták — most már harmadik olvasásban is — a városi taxák és illetékek szedésére vonatkozó új szabályrendeletet. Amint ismeretes, Zsigmondovitsék, mint bérlők, a városnak a mozi használati jogáért a kikötött bérösszegeket egy idő óta nem fizették, kétségbe vonván a város mozi-jogát. A város a régebbi hátralekoss bérösszegekért pert indított s a pert meg is nyerte. Most az állandó választmány ismét felhatalmazást kért a közgyűléstől, hogy nemfizetés esetén az ujabban megint felszaporodott mozi-bérlőhátralekokért is pert indíthasson. A közgyűlés az engedélyt megadta erre a perlésre is. A Hargitának átadandó sporttelep ügyét a gyűlés jóindulattal tárgyalta; de ezt az ügyet ujab tanácsülésben kell tárgyalni, mikor, a jelek szerint a kedvező határozat egyhangú lesz.

Tomcsa Sándor karrikaturái egy héten át látogatott helyé tették a vármegyeház hátsó nagy közgyűlési terme mellett levő kisebb helyiséget. Kitűnő karrikaturistánk csipős, de mégsem bántó ötletessége a kiállított rajzokon frappáns hatással érvényesült: az érdektelen szemlélők jóízűen derülő, nevetgélő csoportjaiban rendszeres voltak láthatók »érdekeltek«
is, akik éppen olyan jóízűen mulattak találó kifiguráztatásukon. Sőt a rajzok megvásárlói is rendszeresen éppen maguk voltak. A kiállítást, különben még csak holnap, vasárnap estig lehet megtekinteni, akkor bezáródik. És elmarad, technikai akadály miatt, az a vasárnap esti konferálás is, amelynek teréről más helyen hír is került a közönség elé!

Vasuti menetrendváltás történik f. hó 25-én, amelynek következtében a Segesvár és városunk közötti vonatközlekedés rendje a következő: Városunkból indul reggel 6 óra 18 perccor, Héjjasfalvára érkezik 8 ó. 21 p., Segesvárra 9 ó. (Csatlakozása van Héjjasfalván 10 ó. 21 p. Nagyvárad felé és 10 ó. 18 p. Bukarest felé.) Délután innen indul 2 ó. 5. p., Héjjasfalvára érkezik 3 ó. 58 p., Segesvárra 4 ó. 38 p. (Csatlakozása van Héjjasfalván 4. 40 p. Nagyvárad felé; Segesváron 5 ó. 15 p. a rapiddal Bukarest felé.) Este indul 8 ó. 10 p. és Segesvárra érkezik 10 ó. 40 p. (Segesváron csatlakozást kap 11 ó. 14 p. Nagyvárad és 11 ó. 46 p. Bukarest felé.) Udvarhely felé indul Segesvárról reggel 4 ó. 50 p., érk. városunkba 7 ó. 48 p., Segesvárról ind. d. e. 10 ó. 43 p., városunkba érk. d. u. 1 ó. 48 p., Segesvárról indul este 7 ó. 59 p., városunkba érk. 11 ó. 04 p.

Kitanult és furfangos módon lopta meg egy fiatal leány Moldován István vendéglőst. Hamis névvel — mint Fuchs Mari — beszegődött hozzá s aztán egy alkalmas pillanatban 2600 leunyit pénz és más apróbb holmi ellopásával odább állott. Kézrekerítése után kiderült, hogy valósággal Magyar Bertának hívják, oroszhegyi s már volt büntetve is.

x **Román nyelvet is beszélő**, négy középiszkolát végzett, megbízható fiút tanulónak felvesz Jakab Gyula rőfős és divatú-üzlete Székelyudvarhely.

Megnyilt a Szilágyi-cukrászda Bulevardul Reg. Ferdinand 31 szám alatt.

Bámulatos olcsó árak!**Ne tévessze össze: Hirsch Rudolf divatüzlete új helyiségébe van áthelyezve.**

1 mt. mintás mosó Crep	30 leu
1 " " mosó marokin	38 "
1 " " mosó delin I	45 "
1 " I mosó zeffir	29 "

1 mt. színes fehérnemű-batiszt 36 leu.

1 mt. Grisette fuládszerű mintás mosóselyem	145 leu
1 pár 45 Adesco selyem harisnya	180 "
1 drb pehelykönnyű férfikalap	200 "
Nagy választék napernyőkben.	

Ministeri elismerés a vármegyei főállatorvosnak. A földművelési miniszter 57,150—1929. sz. rendeletével a vármegyei állategészségügyi és állattenyésztési hivatal főnökének, Looz Frigyes drnak a Bögöz községben f. évi jun. 2-ikán rendezett kiállításért, valamint a vármegye területén kifejtett szakszerű és fáradhatatlan munkásságáért a legnagyobb elismerését és köszönetét fejezte ki.

Osváld Pál városunkban. Osváld Pál, az Országos Legényegylet központi titkára erdélyi körutja alkalmából, f. hó 20-án, meglátogatta a helybeli Kath. Legényegyletet is. Megtekintette a város szépségeit, Tomcsa Sándor és a Vass Alberték kiállítását. Este pedig a Legényegylet otthonában tartott előadást. Fejtette a legényegyletek célját és hivatását. Mintaképp állította a németországi legényegyleteket, bebizonyítva, hogy ott, a legényegyletekből nemcsak az ifjúságnak, hanem az államnak is mily nagy haszna van, hisz a mai romlott világban a legényegylet, mint világitó-oszlop vezet az ifjúságot, nevel az államnak gerinces és törhetetlen állampolgárokat. Figyelmeztette a tagokat kötelességükre, buzdította a szép, édes magyar anyanyelv megőrzésére, a kitartásra, egymás megértésére és támogatására. A helyi Legényegylet eddigi működésére vonatkozólag, László Ignác elnök és Imre József alelnöknek, fáradhatatlan tevékenységükért megelégedését és elismerését fejezte ki. Beszéde végzetével még kevés időt töltött az egylet helyiségében, elbeszélgetve az egylet tagjaival. Saját szavai szerint, kellemes benyomásokkal és szép emlékekkel 21-én reggel távozott városunkból.

Mindenkit szívesen látunk az erdélyi kirándulásunkra. Ez a jelszava a Székely Dalegylet folyó hó 30-iki erdélyi mulatságának, mely alkalommal házilag gondoskodik az egylet a vendégek egész napi ellátásáról, ha ebélni szándékokat Szabó Ödön, vagy Kerestély Gyula gazdáknál előre bejelentik. Belépti-díj nem lesz, ellenben lesz gazdag műsor, humoros apróságok, egyfelvonásos vigjáték, monológ, kuplé, rádió, fényképészet, vonós- és fuvós zené és egyéb szórakozást nyújtó előadások. Nyílt színpad, fedett sátrak, egész nap tánc, amelyhez a zenét felváltva az egylet fuvós és vonós zenekara szolgáltatja, házi kezelésben ételek és italok, cukrászda, szóval: gondoskodás történt, hogy a résztvevő közönség mentesítve legyen a sok otthoni főzéstől és cipeléstől, de ugyancsak mérsékelt árak mellett. Mindennemű evőeszközt és poharat a vendég kell, hogy magával hozzon, bővebb felvilágosítást a gazdák készséggel megadnak.

Le a nikotinnal! A dohányárak hallatlan emelése s az ezek ellenében adott dohány- és cigarettaemlék példátlan rossz minősége miatt mind többen és többen mondanak le a dohányzás ártalmas szenvedélyéről. Nemcsak városunkban, hanem a falvakon is egyre nő a dohányellenesek tábora. Erdemes kezdeményezés lenne ezeket látható egyesületbe tömöríteni, mely az elfüstölésre szánt összegeknek nagyon szerény kamatából sok jótékonyt gyakorolhatna. Milyen nemes és nagyserű célkitűzés lenne például, ha az alakítandó egyesület tagjai fejenként 10—20 leuval járulnának hozzá egy-néhány magyar bábának a marosvásárhelyi tanfolyamon leendő kiképzéséhez! A halál szolgálatába lépni!

Piaci árak. A buza: 120—130, rozs: 105—110, árpa: 100—105, zab: 58—65, tengeti: 103—108, burgonya: 15—20 leu vékánként. V-6.

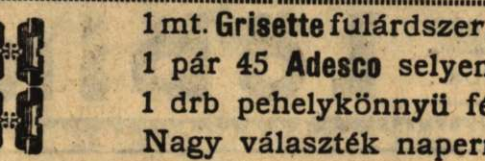
Turista-kirándulás a Hargitára. F. hó 29. és 30-án Hargita-Büdösfürdőre kirándulást rendez a megalakuló Turista-Egylet. Jelentkezni lehet szerda estig Forró Géza fűszerüzletében, ahol a részletek is megtudhatók.

Amerikai vendégeink elutaztak. Dr. Soutworth professzort és nejét az udvarhelyi unitáriusok szép ünneplésben részesítették, mielőtt elutaztak volna. A gyülekezet a professzort tiszteletbeli lelkészévé, nejét pedig a Nőegylet tiszteletbeli lelkészévé választotta. A professzor közvetlenül a múlt vasárnap ientisztelet előtt értesült arról, hogy őt a gyülekezet éppen azon az istentiszteleten, amelyen prédikál, tiszteletbeli lelkészévé kívánja avatni, ami láthatóan kellemesen lepte meg. Tudva volt, hogy a professzor fog prédikálni a unitárius templomban a hívek serege szépen benépesítette. A professzor »En azért jöttem, hogy életük legyen és abban bővítködjenek« szent ígék alapján gyönyörűen fejtette ki, hogy életünket a gondolatok, a kötelességek és a szeretet bővíti meg. A gondolatok, melyek a múlt és jelen összes gondolkozóival összekötnék, a kötelességek, melyeket Isten keze ír előnkbe, s a szeretet gyakorlása, — arról ismernek meg mindnyájunkat, hogy Jézus tanításai vagyunk, ha egymást szeretjük. Beszéd után a professzor és neje a szószerk elé léptek s a gyülekezet előjárósága és az egylet elnökei vették körül, mikor a lelkész a megválasztásukról szóló, püspökileg jóváhagyott okmányokat átnyújtotta nekik. Ugy a professzor, mint neje rövid beszédben köszönték meg a megtiszteltetést. Az ünnepélyt nagyban emelte a Székely Dalegylet két gyönyörű énekszáma. A professzor és neje a nyári hónapokat Strassburgban fogják tölteni. Elutazásuk előtt annak az értesítésnek adtak kifejezést, hogy a legkedvesebb és legnyugodtabb hetet világszerte utjokban Székelyudvarhelyen töltötték.

Műsoros estély Székelykeresztúron. A székelykeresztúri jótékony nőegyesület ma, június 22-én a Walter-féle színházteremben műsoros estélyt rendez. Színrre kerül a Vadrózsa c. énekes tündérvjáték, melynek előadását zongorán kíséri Szentmártoni Kálmán. Konferál Bányai János. Nyilatványt ad elő Szentmártoni Kálmáné, Kiss Mariska. A tündérvjáték főszereplői rutinos, ismert műkedvelők, szép asszonyok, s mint udvarhölgyek, apródok, testőrök, vadászok stb. résztvesznek benne Székelykeresztúr leányifjúságának legszebbjei, egész bájos tündérsereg. Műsor után tánc is lesz. És az előadást 23-ikán, vasárnap d. u. 6 órakor az ifjúság részére megismétlik.

Adomány a hősök emléktáblájára. Özv. Szilágyi Istvánné szombatfalvi városrészbéli idevaló lakos a szombatfalvi hősök emléktáblája javára az illetékes bizottságnál 200—200, összesen 400 leut adományozott abból a célból, hogy hősi halált halt férjének és Sándor fiának nevét az emléktáblán megörökítsék.

A róm. kath. Népszövetség igazgató-választmánya f. hó 10-én népes gyűlést tartott, melyen az elnök beszámolt a központi igazgatóságtól érkezett fontosabb leiratokról, majd pedig elhatározták, hogy Mindszenty Gedeon és Kemenes Ferenc költők születésének százados évfordulóját az ősz folyamán emlékünneppel ülik meg. A főhatóságtól elrendelt pápai jubileumi ünnepet pedig október havában, Jézus királyságának ünnepén tartják meg. (Technikai akadály miatt késett hír.)

Kérem kirakatomat megtekinteni!

x Dr. Constantinescu György bukkaresti orvos, aki tanulmányait a párisi »Necker« klinikán, mint specialista végezte s a bukkaresti Munkásbiztosító pénztárnál 12 évig, mint főorvos sikeresen működött, városunkban állandó tartózkodásra letelepedett s rendeléseit *Str. Mihai Viteazul (Király-utca) 5. szám* alatti lakásán megkezdte. Sikeresen gyógyít *nyemi* (siphilis, impotentia), mint egyéb, a legelhanyagoltabb betegségeket, különösen *epilepsziás* (nyavalyatorós) betegségeket. Rendel. d. e. 8—11-ig s d. u. 3—6-ig. Szegény betegeket kedvezményes díjazás mellett gyógykezel.

A gyergyószentmiklósi püspöki leánynevelő intézet óvodát, I—VII. osztályú elemi, 3. osztályú leánygimnáziumot és elemi vagy középiskola bármely osztályát végzett 14—20 éves leányok részére privát továbbképzőt, bennlakással kapcsolatosan tart fenn. Felvételt f. é. július 15-ig lehet folyamodni. Felvételi kérelemhez mellékelendő: a születési anyakönyvi kivonat (állami), a múlt évi iskolai bizonyítvány és himlő-ujraoltási igazolvány. Mindennemű kérdés és levél a »Püspöki leánynevelő intézet« igazgatóságának Gheorgheni Jud. Ciuc címzendő. Az érdeklődőknek tájékoztatást készséggel küld az előjáróság.

Tisztelettel értesitem a város és vidék mélyen tisztelt hölgyközönségét, hogy **női kalapüzletemet** július elsején Bul. Reg. Ferdinand (Kossuth-u.) 8. sz. alá **Kassay F. Domokos** szücs üzletének helyére helyezem át.

Binder I. utóda

x Boltbérlet. A székelyudvarhelyi (odorheui) református egyházközség keblbi tanácsa 1930 április 24-től kezdve bérbe adja a kollégium melletti Papp Zakor-féle üzlethelyiséget, egy vagy több évre. Ajánlatok 15 nap alatt a lelkészi hivatalhoz adandók be. Ugyanott tekinthetők meg a feltételek is. *Kebltanács.*

x Tanulót felvesz György Viktor, fodrász.

x Orvosi hír. *Dr. Györfy Béla* orvos és *Dr. Györfy Béláné* nő- és gyermekorvos, orvosi rendelőjét Tălișoara—Olaszteleken, május 29-én megnyitották. — Ezenkívül *Dr. Györfy Udvarhelyen* is rendelni fog — *kedd és szombat napokon délután 2 óráig Str. Mihai Viteazul (Király-utca) 9. sz. alatt.*

x Fűszerkereskedői árusítónő, gyakorlott munkaerő kerestetik. Ajánlatokat »szorgalmas« jellegre a kiadóba kérek.

KÖZGAZDASÁG.

Azt tartják sokan, hogy a szokatlanul hideg tél következtében az aranka (fecskefónál), a gazdák ez egyik legnagyobb réme, teljesen kipusztult. Talán abból következett, hogy ez ideig nem nagyon észlelték jelenlétét. Azonban, aki jól megfigyeli a lóhere- és lucerna-táblákat kaszálás után, észreveszi az aranka jelenlétét is, ami által azt hirdeti, hogy neki még a legnagyobb hideg sem árt.

Állandó vendégünkül szegődött s itt marad, virul és szaporodik mindaddig, amíg a gazdák nem jönnek rá, hogy saját érdekükben kell, hogy tüzel-vassal irtásuk az arankát, illetve igyekezzenek lehetőség szerint arankamentes magot vetni. Sokan vetettek plombált magot s ebben is mutatkozott az aranka s így a plombált mag hirneve teljesen tönkre van téve, pedig nem a plombált mag a hibás, hanem az a némely kereskedő, aki 50 kiló plombált magból 2—300 kilót, vagy többet is kiárusít, mert a hiányt mindig sejtjes maggal pótolja. Természetes, hogy így a gazdának nincs bizalma a plombált és drágább maghoz s azt tartja,

ha már úgy is aranka lesz, inkább vesz olcsóbb magot, mint drágán is arankával fertőzöttet. Pedig amíg arankás magot vetünk, mindig lesz aranka, ami a lóheremagunk régi jóhírnevét teljesen tönkre is tette.

Az aranka irtására legjobb és biztos szer a »Cuscután«. Azonban, mert a szer elég drága, lóherénél, amely rövid életű, használata csak ott érdemes, ahol apró foltok jelentkeznek, azonban lucernánál, ahol 7—8, esetleg 10 éves vetésről van szó, érdemes az áldozathozatal.

A »Cuscután« alulírott utján megrendelhető.

Varró Elek.

Kiadó: a Könyvnyomda Részvénytársaság Odorheiu—Székelyudvarhely.

Eladó

vagy bérbeadó egy modern új autójavitó garage gummi-vulkánizálóval, ugyanott egy Daimler 25000, Benz 70000, Teugest 60000, Fiat (teher) 65000 leu árban. Mechanica Autogamage Cristur.

Egy diófa háló, s egy palizander, jó karban levők, **eladók** ugyanott új hálószobák. **Péter** asztalos Cristur, Piac-tér.

Prefectura Județului Odorheiu.

No. 3443—1929 luna Iunie ziua 2.

Publicațiune.

În conformitate cu hotărârea Consiliului județean No. 2245—1929 din 15 Martie 1929 se publică spre cunoștință generală ca în ziua de 14 Iulie 1929 orele 11 a. m. se va ține licitație publică în localul Prefecturii No. 35 pentru vânzarea obiectelor reformate și anume:

- 1 buc. butoi de uleu.
- 20 » anvelope uzate.
- 10 » camere uzate.
- 1 » cutie pentru pendulă.
- 11 » borcane pt. baterii electrice.
- 5 » bazenuri de fier pt. pisoar.
- 2 » foteluri vechi.
- 4 » scaune nefolosibile.
- 2 » scaune vechi nefolosibile.
- 4 » roți pentru car.
- 1 » sanie mică.
- 3 » tablouri mari.
- 3 » rame pentru tablouri.
- 1 » dulap vechiu
15. diferite piese pentru pieptene de lână.

Licitatiia se va ține prin oferte orale.

Dispozițiunile art. 72—83 din legea contab. publice sunt aplicabile în cauză, — amatorii pot vedea obiectele în orice zi în orele de serviciu. p. Prefect: Șeful serv. adm.: **D. Frâncu.** Dr. Peltzer.

Publicațiune.

Cooperativa de Consum și valorizarea din Mărești este în lichidare. Creditorii se invită, să și aunațae creanțele la comisiunea de lichidatiie în termen de 15 zile.

Mărești, la 16 Iunie 1929.

Comisia de Lichidatiie.

Hirdetmény.

A Mărești Fogyasztásj és értékesítő szövetkezet felszámolás alatt áll. A hitelezők felhivatnak, hogy követeléseiket jelentésük be a felszámoló bizottsághoz 15 nap alatt.

Mărești, 1929 junius 16.

Felszámoló bizottság.

Rádió és autó-accumulátorokat szakszerűen és legolcsóbban tölt a városi villamos mü.

